

РОЗВИТОК І ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Тимошенко Ф. М.

Аналіз наявних програмних продуктів на українському ринку, що підтримують процес управління закладом освіти, свідчить про їх незначну кількість, незадовільну якість і неповний набір функцій, який би враховував усі процеси в закладі. Водночас інформаційне забезпечення системи управління освіти в цілому й управління закладом, зокрема належать до процесів, які постійно динамічно розвиваються в умовах постійних змін і невизначеності, а також залишаються найменш дослідженими компонентами відповідних систем.

Можна виділити кілька рівнів застосування комп'ютерів в управлінні школою.

Перший рівень (мінімальний) — використання стандартного офісного ПЗ для організації внутрішнього й зовнішнього документообігу; для реалізації потрібен один комп'ютер для адміністрації, шаблони документів можуть бути підготовлені за допомогою звичайних редакторів; стандартні електронні таблиці можуть застосовуватися для обробки числових даних. Адміністрація школи повинна мати звичайні навички роботи з офісними пакетами; рівень передбачає створення і ведення системи шкільних баз даних: «Контингент: «Учні школи» та «Мікрорайон»», «Кадри: «Педкадри» та «Допоміжний персонал»», «Навчальний план», «Розклад», «Тарифікація», «Обладнання» та інших; використання даних з баз можливо як безпосередньо — за допомогою запитів, так і за допомогою програм-обробників, призначених для вирішення конкретних управлінських завдань на основі інформації, що міститься в названих базах: тарифікація викладачів, оптимізація розкладу навчальних занять, складання звітів, моніторинг психофізичного розвитку учнів тощо.

Другий рівень — рівень локальної загальношкільної мережі. Рівень локальної загальношкільної мережі передбачає повне переведення всього внутрішкільного документообігу на безпаперову основу. Для цього повинна бути створена локальна шкільна комп'ютерна мережа з терміналом у кожному навчальному класі, що дасть змогу перейти до ведення електронних класних журналів і, у свою чергу, забезпечить оперативну обробку поточної інформації і подання користувачам необхідних зведених даних, автоматичну актуалізацію баз даних, генерацію звітних документів.

Третій рівень — рівень глобальних мережевих рішень. Цей рівень використання глобальної мережі в частині управління забезпечить електронний документообіг у ланці школа — ТВО. З погляду внутрішкільних користувачів, спрощується доступ до зовнішніх нормативних та інших документів, а також інформації навчального і методичного характеру, проте використання подібної інформаційної системи потребує уніфікації шкільних баз даних і вихідних форм подання інформації.

Під час впровадження інформаційних технологій і використання програмного забезпечення в управління

закладами освіти необхідно визначити оптимальні умови автоматизації робочих місць учасників управлінського процесу, що допоможе систематизувати й підвищити рівень роботи керівників закладів, їхніх заступників, секретарів, учителів, психологів, соціальних педагогів, бібліотекарів.

З погляду ефективності впровадження ІТ і комп'ютерних систем робота керівників закладу поділяється на такі два етапи: на першому — створення системи інформаційного забезпечення — здійснюється моделювання й організація побудови інформаційного середовища, а на другому — подальша модернізація з використанням комп'ютерних програм (КП) й ІТ, створення банку даних базової, оперативної та підсумкової інформації, на базі якої організовано форми звітності і проведення моніторингу педагогічного процесу.

На сьогодні є програмні засоби, які впроваджуються в загальноосвітні навчальні заклади для автоматизації управлінських процесів школи і виконують окремі функції внутрішкільного управління, але вони не в повному обсязі задовольняють вимоги до управлінських рішень і звітності навчального закладу. Найчастіше це КП, що допомагають у складанні розкладів занять і тематичних планів навчального закладу й охоплюють ширший перелік питань управління загальноосвітніми закладами.

Для більш ефективного управління школою в ній повинно бути створене єдине інформаційне середовище на основі локальної шкільної мережі й під'єднання її до мережі Інтернет. Можна запропонувати таку схему підключення, наприклад, класів початкової ланки (рис. 1).

За таким же принципом об'єднуються окремо кабінети середньої і старшої ланки. Для кабінету інформатики бажано мати окреме підключення до мережі Інтернет.

Єдине інформаційне середовище загальноосвітнього навчального закладу повинно будуватися так, щоб

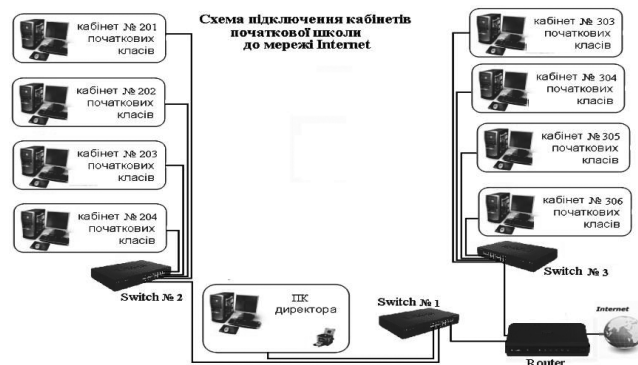

Рис. 1. Схема єдиного інформаційного простору школи

усі суб'єкти освітнього процесу могли оперативнo одержати будь-які необхідні їм дані й мати різні рівні доступу. У навчальних закладах необхідно створити спеціалізовані автоматизовані робочі місця з простим і зрозумілим інтерфейсом на базі офісних програм. Головною вимогою до структури і наповнення автоматизованого робочого місця учасника навчально-виховного процесу є його універсальність і можливість інтеграції з існуючими програмними продуктами, які використовують управлінські структури вищого рівня.

Для взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу школа використала програмний комплекс «КУРС: Школа». До складу програмного Комплексу входить три ключові складові:

- комп'ютерна програма «КУРС: Школа» для загальноосвітніх навчальних закладів і «КУРС: Сайт» для автоматизації передавання даних на WEB-порталі верхнього рівня;
- портал ІСУО — інформаційна система управління освітою;
- портал «Мої знання» — електронні щоденники в Інтернеті.

Комп'ютерна програма «КУРС: Школа» для загальноосвітніх навчальних закладів і її складові — «КУРС: Школа +» для місцевих органів управління освітою (відділи, управління, департаменти освіти районних і міських органів влади) і «КУРС: Сайт» генерує обов'язкові форми звітності ЗНЗ-1 і 83-РВК, форму статистичної звітності 77-РВК та 83-РВК і пересилає їхні електронні версії згідно підпорядкованості. За її допомогою можна встановити навантаження вчителям, складати розклад занять як у ручному, так і в автоматичному режимі, вести модуль електронних класних журналів. Програма «КУРС: Школа» може працювати в двох режимах: з доступом і без доступу до мережі Інтернет. Головне вікно програми має вигляд, зображений на рис. 2.

Дана програма встановлюється на ПК адміністрації школи, які поєднано в єдину локальну мережу, для більш ефективної й оперативної роботи з інформацією. Можливий варіант поєднання запропоновано на рис. 3.

У базах даних знаходиться вся інформація про навчально-виховний процес і його учасників, яка легко опрацьовується й експортується в різні формати для подальшої роботи й аналізу. Наявність електронних журналів дозволяє адміністрації школи швидко здійснювати оперативний контроль за НВП в школі.

Інформаційна система управління освітою приймає і консолідує дані навчального закладу, генерує обо-

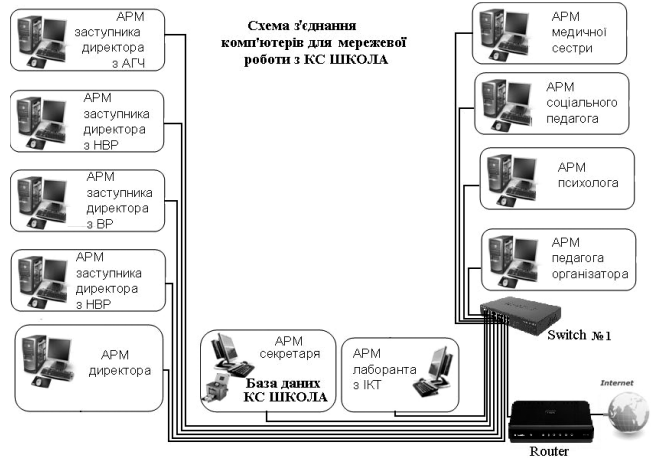

Рис. 3. Схема об'єднання ПК адміністрації школи в'язкові форми звітності 76-РВК і 83-РВК, форму статистичної звітності 77-РВК, форми звітності Д-4, Д-5, Д-6, Д-7, Д-8 і пересилає їх електронні версії згідно підпорядкованості. Портал ІСУО дозволяє здійснювати пошук інформації. Полегшує вибірку необхідних даних і складання користувачьких звітів. Його використання спрощує пошук учнів для складання звіту з мікрорайону школи. На цьому порталі можна розміщувати шкільний сайт та іншу інформацію про школу. На ньому знаходиться вся інформація з різних регіонів України, які впроваджують дану програму. Доступ до цього порталу мають лише адміністрація школи і відповідні територіальні відділи освіти. Портал дуже легкий в керуванні і має вигляд, зображений на рис. 4.

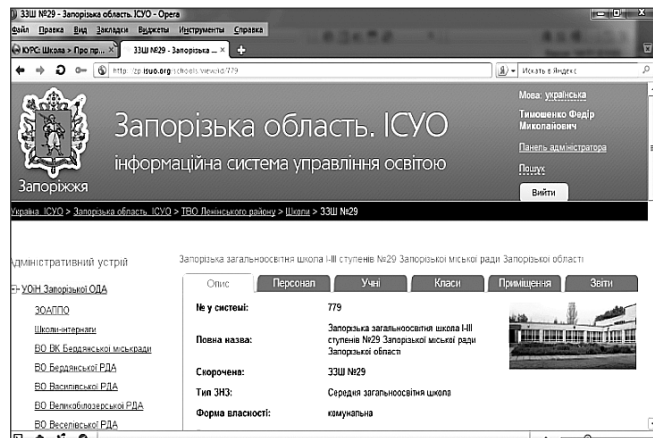

Рис. 4. Портал «Інформаційна система управління освітою»

Портал «Мої знання» — це сайт для вчителів, дітей і батьків, який дозволяє вчителям виставляти оцінки і вести облік відвідування в класних журналах й учнівських щоденниках. Публікувати домашні завдання як для всього класу, так і персонально для кожного учня. Доступ до інформації розмежовано для кожної категорії: вчителі, учні, батьки, класні керівники. Батьки отримують інформацію лише про свою дитину і про те, що відбувається в школі і класному колективі. Існує можливість архівувати дані, аналізувати відвідуваність й успішність як учителям, так і батькам. Головна сторінка має вигляд, зображений на рис. 5.

У школі в кожному кабінеті встановлено ПК з підключенням до Інтернету, що дає змогу вчителю виставляти оцінки безпосередньо під час уроку. Вікно програми для вчителя має вигляд, зображений на рис. 6 та рис. 7.

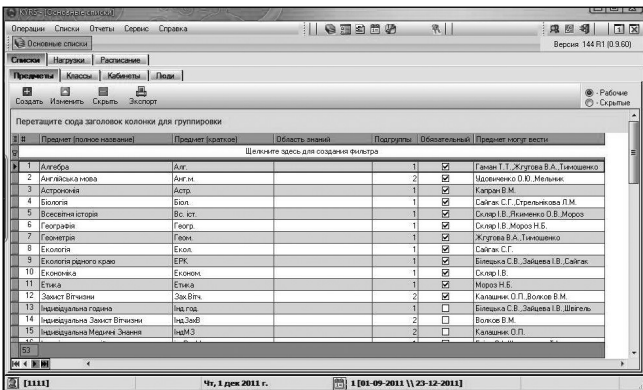

Рис. 2. Головне вікно програми «КУРС: Школа»

Рис. 5

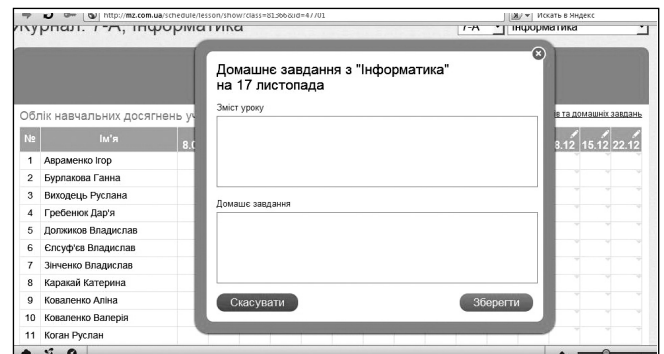

Рис. 7. Сторінка журналу «Зміст уроку»

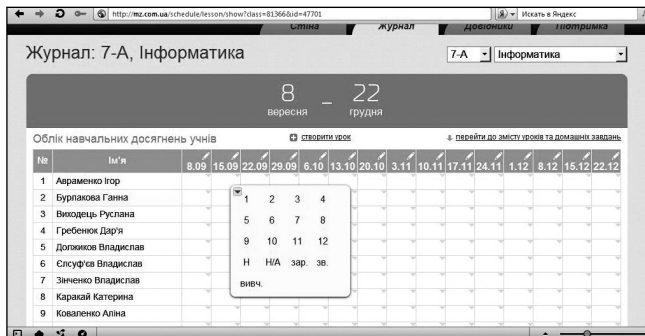

Рис 6. Головна сторінка журналу

Рис. 8. Вигляд головної сторінки для учня і батьків

Учні разом з батьками мають можливість (рис. 8.) переглядати без внесення коректив свій щоденник, свій журнал та розклад уроків. Використовуючи стіну, спілкуватися із своїми однокласниками й переглядати шкільні новини й оголошення.

Отже, упровадження інформаційних технологій у управління освітньою установою буде сприяти: зміні

освітньої ситуації в бік осмисленості, більшої визначеності й цілеспрямованості; скороченню часових ресурсів усіх учасників навчально-виховного процесу; активізації пізнавальної діяльності учнів і здійсненню не декларативного, а реального особистісно орієнтованого навчання.

ШКІЛЬНИЙ САЙТ ЯК ВАГОМА СКЛАДОВА ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Ласкова Н.О.

Анотація. У статті розкрито підходи щодо проектування шкільного сайту й розглядається можливість ефективного використання маркетингової технології «паблік рилейшенз» у процесі створення сайту з метою реалізації завдань єдиного інформаційного освітнього простору навчального закладу.

Ключої слова: єдиний інформаційний освітній простір навчального закладу, шкільний сайт, технологія паблік рилейшенз в освіті.

Глобальний розвиток інформаційних технологій призвів в останнє десятиліття до їх стрімкого проникнення у сферу освіти. У сучасній школі змінилось поняття навчання: засвоєння знань поступається місцем умінню користуватися інформацією, отримувати її з різноманітних джерел. Вчителю слід усвідомлювати, що нині, в умовах розвитку постіндустріального суспільства, відбувається інтеграція освітнього середовища у глобальний інформаційний простір, і, якщо будуть упущені певні кроки в даному напрямку, то такий важливий інститут, як школа, може залишитися поза рамками розвитку сучасного суспільства.

Задачу формування особистості, готової до життєдіяльності на інформативній основі, нині не можливо розв'язати без створення єдиного інформаційного

освітнього простору навчального закладу, адже саме з його допомогою можна перейти на якісно новий рівень у підходах до використання комп'ютерної техніки й інформаційних технологій у всіх структурних підрозділах школи, підвищення якості навчання й ефективності управління школою.

Вагомою складовою інформаційного простору навчального закладу може стати шкільний сайт, як електронний представник школи в мережі Інтернет. Його створення — це крок до відкритості шкільного навчально-виховного процесу, що сприяє приверненню уваги громадськості, батьків до питань формування і реалізації освітньої політики школи.

На жаль, нині більшість шкільних сайтів після свого створення швидко завмирають або обмежу-